

supply of university graduates speaking foreign languages. A company rendering consulting services will probably focus on more important investment determinants than the local climate, natural resources and the surrounding landforms. Additionally, the universal approach issue is complicated owing to the specific and unique advantages available only in selected areas (e.g. access to the sea, numerous relics of the past, location along the country border, attractive natural resources, strong and rich in their traditions academic centres, congenial entrepreneurship of residents). The table below presents an attempt to offer the list of investment attractiveness determinants referring to regions. The particular factors were divided into six thematic groups (economic, socio-cultural, political and administration quality, technological and innovative, natural and image specific).

The majority of presented determinants are of traditional nature and appear in studies referring to the investment attractiveness or the competitiveness of regions in different configurations and arrangements. The relatively new area to be considered is the group distinguished within the framework of image-specific determinants.

Having assumed that international investment competitiveness and attractiveness of a region constitute the most desirable condition, these regions which offer brand products should be most successful in competing on international markets. On the other hand, these regions which are competitive at an international market present better capacity for the brand products creation. Such a relation results from the experience gained in the course of rivalry in an international environment. Attention should also be paid to opinions and experiences of the existing investors. Potential investors, especially the foreign ones, can pay attention to information received from other entrepreneurs. Positive information can facilitate investment choices and shorten the process of searching for an optimal region to initiate business activities.

References

1. *Attractiveness for Innovation Location Factors for International Investment. Location Factors for International Investment. OECD Publishing, Paris, 2010.*
2. *Ballotta M.: Factors, Actions and Policies to Determinate the Investment*

Attractiveness of a Territorial System. World Bank, WBI/PSD Investment Climate, Seminar Series, Washington, 29th January 2004.

3. *Ernst & Young's 2012 European attractiveness survey. Growth, actually. Ernst & Young Global Limited, London, 2012.*
4. *Florida R.: The rise of the creative class: and how it's transforming work, leisure, community and everyday life. Basic Books, New York, 2002.*
5. *Impact of Transport Infrastructure Investment on Regional Development. OECD Publishing, Paris, 2002.*
6. *Kotler P., Asplund C., Rein I., Heider D.: Marketing Places Europe. How to Attract Investment, Industries, Residents and Visitors to Cities, Communities, Regions and Nations in Europe. Prentice Hall, London, 1999.*
7. *Kotler P., Haider D., Rein I.: Marketing Places. Attracting Investment, Industry, and Tourism to Cities, States, and Nations. The Free Press, New York, 1993.*
8. *Martin R.: A Study on the Factors of Regional Competitiveness. A draft final report for The European Commission Directorate – General Regional Policy. University of Cambridge, Ecorys – Nei, Rotterdam, 2003.*
9. *Rainisto S.: Success Factors of Place Marketing: A Study of Place Marketing Practices in Northern Europe and the United States. Helsinki University of Technology, Institute of Strategy and International Business, Espoo, Finland, 2003.*
10. *Stimson R., Stough R., Roberts B.: Regional economic development: analysis and planning strategy. Springer, Berlin, Heidelberg, New York, 2006.*

Kamil Zieliński
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki

PRODUKT LOKALNY W KRÓTKIM ŁAŃCUCHU DOSTAW (LOCAL PRODUCT IN SHORT SUPPLY CHAIN)

Wstęp

Wydaje się, iż obecnie jednym z najistotniejszych elementów pozycji rynkowej podmiotów gospodarczych jest siła przetargowa. Autor w niniejszej pracy odbiega od aspektów przewagi na rynku i przedstawia współfunkcjonowanie lokalnych podmiotów gospodarczych oraz społecznych, głównie z sektora rolno-spożywczego, na zasadach współdziałania w tzw. łańcuchu dostaw.

Za poziom lokalny autor przyjmuje zgodnie z nomenklaturą administracyjną terytorium gmin i powiatów, natomiast poziom wojewódzki jest traktowany w niniejszym artykule jako region.¹

Krótkie łańcuchy dostaw

Najogólniej precyzując pojęcie łańcucha dostaw można przyjąć, iż łańcuch dostaw obejmuje wszystkie czynności, począwszy od pozyskania podstawowych surowców (takich, których źródłem jest ziemia, woda lub powietrze), a skończywszy na sprzedaży końcowemu nabywcy produktu finalnego i utylizacji tego, co z niego zostaje po zużyciu.² Odchodząc od aspektów przewagi rynkowej, obecnie obserwuje się znaczny wpływ uwarunkowań kulturowych i społecznych na poziomie lokalnym, na wytwarzanie i sprzedaż tzw. produktów lokalnych, które modelują - skracają dotychczasowy kształt łańcucha dostaw sensu stricto, nadając mu określenie tzw. krótkiego łańcucha dostaw³.

Szeroka dyskusja na temat krótkich łańcuchów dostaw zapoczątkowana została konferencją na szczeblu Komisji Europejskiej pn.: "Lokalne rolnictwo i krótki łańcuch dostaw żywności", która odbyła się dnia 20 kwietnia 2012 r. w Brukseli. Celem nadrzędnym dyskusji było zwiększenie potencjału gospodarczego lokalnego rolnictwa w Europie, ułatwienie dostępu do rynków zbytu, wzmocnienie kontaktów między rolnikami i konsumentami, a także poprawa wdrażania odpowiednich przepisów higieny mających zastosowanie w krótkim łańcuchu dostaw żywności.⁴

Dziedzictwo kulturowe na poziomie lokalnym

Obiekty dziedzictwa kulturowego od wieków stanowią dla człowieka przedmiot zainteresowania i ciekawości. Właściwie zagospodarowane i wykorzystane stanowić mogą istotny element rozwoju danej przestrzeni terytorialnej. W tym aspekcie nie

¹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.

² Harrison A., Van Hoek R., Zarządzanie logistyką, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s.24.

³ Podczas badań literaturowych nie odnaleziono naukowej definicji pojęcia krótki łańcuch dostaw. W literaturze z zakresu logistyki, pojęciem zbliżonym może być krótki kanał dystrybucji i/lub łańcuch dostaw z krótką dystrybucją.

⁴ Strona internetowa Komisji Europejskiej, http://ec.europa.eu/agriculture/events/small-farmers-conference-2012_en.htm, dostępna na dzień 05-09-2012.

należałoby więc ich traktować jako zasoby – często bardzo niedoceniane, ale jako podwalinę rozwoju lokalnej gospodarki, poprzez m.in. rozwój szeroko rozumianej turystyki i w tym aktywności społeczno-gospodarczej osób i podmiotów w ten proces zaangażowanych.

Powyższe podejście i związane z nim sprzężenia zwrotne są podstawą do pojawiania się korzyści ekonomicznych – nie tylko finansowych, ale zawierających także korzyści społeczne. Ponadto mogą także wystąpić tzw. efekty mnożnikowe – napędzanie koniunktury na poziomie lokalnym.

Produkty lokalne

W powyższych aspektach produkty lokalne, cechujące się pewną tradycją, bądź wynikające z działań, wykonywanych czynności manualnych, czy na podstawie wiedzy przodków wpisują się w charakter dziedzictwa kulturowego na danym terytorium. Natomiast fakt certyfikacji, czy prawne uznanie produktu, wraz z wpisem na listę produktów prawnie chronionych ma jedynie charakter deklaracyjny – formalny i normujący, np. sposób wytwarzania, czy ograniczanie nazewnictwa do założonych warunków brzegowych, tj. teren geograficzny, sposób wytwarzania, itp.

Polityka jakości Unii Europejskiej w zakresie produktów rolno – spożywczych skoncentrowana jest na promocji i ochronie oryginalności produktów, poprzez wyróżnianie ich specjalnymi oznaczeniami, w tym np.: miano produktu tradycyjnego. Certyfikaty te potwierdzają specyficzne, unikalne walory wyrobów rolno – spożywczych, związane głównie z ich pochodzeniem geograficznym, sposobem wytwarzania lub lokalną tradycją. Prawnymi instrumentami ochrony oryginalności produktów rolnych i żywnościowych, ze względu na miejsce ich powstania oraz tradycyjny sposób ich wytwarzania, przetwarzania i prezentacji na rynku Unii Europejskiej, są przepisy unijne.

Ochrona prawna i system wyróżniania obejmuje m.in.:

- ochronę „nazwy pochodzenia” - PDO,
- ochronę „znaku geograficznego” - PGI,
- ochronę „specyficznego charakteru” - CSC,

• AOC (we Francji produkty posiadające ten znak mają ścisły związek z danym regionem, stanowią dziedzictwo kulinarne),

• „czerwony znak jakości” (przyznawany produktom, posiadającym wysoką jakość), „certyfikat zgodności” (posiadają produkty gwarantujące stałą jakość i odróżniające się od zwykłych wyrobów, np. szynka gotowana bez polifosforanu, owoce zbierane w odpowiednim stadium dojrzałości, itp.),

• „produkt z fermy” (określa wiejskie pochodzenie produktu) oraz znaki markowe Regionalnych Parków Przyrody.⁵

Zatem dla sprecyzowania nomenklatury w niniejszej pracy poprzez produkt lokalny rozumie się produkt wytwarzany na poziomie lokalnym i sprzedawany głównie lokalnie, w tzw. krótkim obiegu. Mając na względzie, iż produkt może, ale nie musi mieć prawny certyfikat ochronny. Obecnie w Polsce wg danych ministerialnych mamy zarejestrowanych prawnie chronionych 969 produktów. Rys. poniżej obrazuje podział na poszczególne województwa.

Rysunek 1. Produkty tradycyjne w Polsce w przekroju regionalnym w 2012 r.

Źródło: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.⁶

⁵ <http://www.uprp.pl/oznaczenia-geograficzne-w-systemie-wspolnotowym/Lead05,46,1849,4,index.pl,text> strona internetowa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, dostępna w dniu 10-09-2012.

⁶ <http://www.minrol.gov.pl/po1/Jakosc-zywnosci/Produkty-regionalne-i-tradycyjne/Lista-produktow-tradycyjnych>, Strona internetowa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dostępna w dniu 10-09-2012.

Podsumowanie

Wybrane korzyści płynące z funkcjonowania krótkich łańcuchów dostaw.

Autor dokonał ogólnego wyszczególnienia korzyści w podziale na trzy aspekty, które mają wpływ na funkcjonowanie krótkich łańcuchów dostaw.

I. Korzyści ekonomiczne:

- ograniczenie transportu produktów poza region,
- ograniczenie dewastacji dróg lokalnych i regionalnych,
- zmniejszenie ekonomicznych skutków kongestii transportowej,
- ograniczenie liczby podmiotów w łańcuchu dostaw może wpłynąć na wzrost rentowności (zwiększenie udziału producenta w cenie),

- rozwój turystyki w regionie,

- wzrost miejsc pracy.

II. Korzyści środowiskowe:

- zmniejszenie emisji gazów,
- zmniejszenie ruchu wpływające na zmniejszenie hałasu, zapylenia.

III. Korzyści społeczne:

- zmniejszenie efektów uciążliwych transportu,
- poprawa bezpieczeństwa na drogach
- korzyści konsumenta/producenta produktu lokalnego.

Literatura:

1. Harrison A., Van Hoek R., *Zarządzanie logistyką*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009.
2. http://ec.europa.eu/agriculture/events/small-farmers-conference-2012_en.htm, strona internetowa Komisji Europejskiej, dostępna na dzień 05-09-2012.
3. <http://www.minrol.gov.pl/po1/Jakosc-zywnosci/Produkty-regionalne-i-tradycyjne/Przepisy-UE-Produkty-regionalne-i-tradycyjne>, strona internetowa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dostępna w dniu 10-09-2012.
4. <http://www.uprp.pl/oznaczenia-geograficzne-w-systemie-wspolnotowym/Lead05,46,1849,4,index.pl,text>, strona internetowa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, dostępna w dniu 10-09-2012.
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.